A bírálóbizottság értékelése

Molnár Angelika doktori értekezésként beadott, 2022-ben Moszkvában orosz nyelven megjelent kötete a Goncsarov-kutatást gazdagító munka, amely széleskörű irodalomtörténeti tájékozottságról és új összefüggések felismeréséről tanúskodik. A kötet különösen az intertextuális kapcsolatok feltárására és a kulcsmetaforák kibontására irányul. A kötet a trópuselmélet és a diszkurzív poétika sajátos összekapcsolásában lát olyan új perspektívákat, amelyek segítségével Goncsarov műveinek értelmezése innovatív módon megnyílhat.

Molnár Angelika a hazai orosz filológiában a Goncsarov-kutatás képviselőjeként a terület művelését egyedül felvállaló szakember. Ez a kötete a korábbi tudományos teljesítményére épülően lép tovább úgy, hogy a kutatásai törzsanyagát, amelyet Goncsarov három regénye – a *Hétköznapi történet*, az *Oblomov*, és a *Szakadék* – alkot, újabb kérdésfelvetések kontextusában tárgyalja. Teljesítménye tudományos értéknek tekinthető és kétséget kizáróan előrevisz a goncsarovi alkotás mint irodalmi szövegfolytonosság megértésében. Akadémiai értekezésének a 19. századi műveket vizsgáló része különösen meggyőző a *Korunk hőse* és a *Szakadék* összevetésében, mindenekelőtt a főhősök művészi tevékenységének elemzésében, ahol az elméleti bevezetőben felvázolt összefüggések a kulcsmetaforák, a hősök írói tevékenysége, kapcsolatai és a műfaji sajátosságok között világosan kirajzolódnak. A kortárs szövegeket tárgyaló másik fejezet új kutatási területet nyit meg az Oblomov alakját megidéző magyar versek vizsgálatával, bár ezek elemzése kevésbé mélyreható. Különösen kidolgozott az Ugarov-dráma és az *Oblomov* összevetése, amely az oblomovizmus fogalmának átértelmezésével, valamint a Tolsztojra és Csehovra tett kitekintéssel meggyőzően tágítja a regény értelmezési kontextusát.

A beadott munkával kapcsolatban ugyanakkor elméleti és módszertani dilemmák merültek fel. A művek együttolvasása és a goncsarovi „szövegfolytonosság” a kutatás központi eleme, azonban markáns intertextualitás-elméleti állásfoglalás nem jelenik meg és a sok irányba elágazó intertextuális vizsgálatok fontos felismerései nem rendeződnek össze. Az úgynevezett metaforakomparatisztikai módszer elméleti kifejtésre szorul. A hang- és betűszekvencia-elemzések módszertani megalapozottsága további átgondolást igényel.

A fentiek mellett Molnár Angelika akadémiai doktori értekezése új eredményekkel gazdagítja a goncsarovi szövegvilág értelmezését. Ezek között szerepel a Goncsarov-regények irodalomtörténeti kontextusának tágítása, valamint három regény intertextuális poétikájának az együttolvasás gyakorlatára épülő vizsgálata. Az értekezés a magyarországi ruszisztika és az összehasonlító irodalomtudomány szempontjából egyaránt fontos tudományos teljesítmény.